

Neque verum est similiter, quod vulgo creditur, cor villo suo motu, aut distentione sanguinem in ventriculis attrahere, dum enim mouetur, & tenditur, expellit: dum laxatur, & concidit, recipit sanguinem eo modo, quo postea patebit.

CAPVT III.

Arteriarum motus qualis ex vinorum dissectione.

Vterius in cordis motu obseruanda veniunt hæc, quæ ad arteriarum motus, & pulsationes spectant.

I. Eo tempore quo cordis fit tentio, contractio, percussio pectoris, & omnino Systole, Arteriæ dilatantur, pulsus edunt, & in sua sunt Diastole: Similiter eo tempore quo dexter ventriculus contrahitur, & protrudit contentum sanguinem, vena arteriosa pulsat, & dilatatur simul cum reliquis arteriis corporis.

II. Quando sinister ventriculus cessat moueri, pulsare, & contrahi: cessat pulsus arteriarum; imo quando languidius tenditur, pulsus in arteriis vix perceptibilis, & similiter cessante dextro in vena arteriosa.

III. Item secta quauis arteria, vel perforata in ipsa tentione ventriculi sinistri propellitur foras sanguis ex vulnere cum impetu. Similiter secta vena arteriosa eodem tempore, quo dexter ventriculus tenditur, & contrahitur, exinde cum impetu sanguinem proflilere videbis.

Similiter etiam in piscibus secta fistula, quæ è corde in bronchia ducit, quo tempore cor tendi, & contrahi videbis, eo vna etiam sanguinem exinde pertrudi cum impetu.

Similiter denique cum in omni arteriotomia sanguis profliendo exeat modo longius modo propius saltum fieri in arteriarum Diastole, & quo tempore cor pectus ferit, comperies: atque hoc nimirum eo tempore quo cor tendi, & contrahi apparet, & in sua esse Systole erectione, vnaque sanguis expellitur eodem motu.

Ex his videtur manifestum contra communia dogmata, quod arteriarum Diastole sit eo tempore, quo cordis Systole: & arterias repleri, & distendi, propter sanguinis à contractione ventriculorum cordis immissionem, & intrusionem; quin etiam distendi arterias, quia replentur vt vres, aut vesica; non repleri, quia distenduntur vt folles. Et eadem de causa vniuersi corporis arteriæ pulsant, videlicet, à tensione sinistri cordis ventriculi, sicut vena arteriosa à dextro.

Denique

Denique arteriarum pulsus fieri ab impulsu sanguinis è ventriculo sinistro: eodem pacto, quo cum quis in chirothecam inflat, omnes digitos simul, & vna distendi, & pulsus æmulari: etenim secundum cordis tentiorem pariter pulsus sunt maiores, vehementiores, frequentes, celeres, rythmus, & quantitatem, & ordinem seruantes, neque est expectandum, vt propter motum sanguinis tempus inter contractionem cordis, & arteriarum (præcipue magis distantium) dilationem intercedat, ne fiant simul, cum eodem modo se habet, vt in inflatione chirothecæ, aut vesicæ, quod per plenum, (vt per tympanum, & in longis lignis) ictus, & motus simul sunt in vtroque extremo, & quod Aristoteles: *Palpitat intravenas* (arterias intelligit) *sanguis omnium animarum* ^{3. Anim.} *pulsusque simul vndique mouetur, sic pulsant vena omnes, & simul inuicem,* ^{cap. 9.} *propterea quod pendent omnes à corde; mouet autem semper, quare & illa semper,* ^{De respir.} *& simul inuicem quando mouet.* ^{cap. 15.}

Notandum cum Galeno, à veteribus Philosophis venas pro arteriis, appellatas fuisse. Accidit aliquando me vidisse, & præ manibus habuisse casum quandam, qui mihi hanc veritatem apertissime confirmabat. Habuit quidam tumorem ingentem pulsanter Aneurisma dictum in dextra parte juguli prope descensum arteriæ subclauis in axillas ab ipsius arteriæ excisione prognatum (qui summum indies incrementum capebat) & illud propter missionem sanguinis ab arteria, singulis pulsationibus distentis (quod secto post mortem cadauere) deprehensum erat) in illo pulsus eiusdem brachii exilis admodum, eo quod maior sanguinis portio, & influxus in tumorem diuertebatur, & interceptus fuit.

Quare siue per compressionem, siue per infarctum, vel interceptionem vbicumque sanguinis motus per arterias præpeditur, ibi vltiores arteriæ minus pulsant, cum pulsus arteriarum, nil nisi impulsus sit sanguinis in arterias.

CAPVT IV.

Motus cordis & auricularum qualis ex vinorum dissectione.

Præter hæc circa motum cordis obseruanda sunt, quæ ad auricularum usum spectant.

— Quod Caspar Bauhinus & Iohannes Riolanus viri doctissimi, &

D

Anato-